

In ontwikkeling: openbaar over Water in Gelderland

straks met de boot naar het werk

Arnhem heeft het centrum pal aan de Rijnkade, Nijmegen heeft het aan de Waalkade. In die stadscentra bevinden zich de kantoren, instellingen, winkels, café's en restaurants op loop- of fietsafstand. Volgens advies- en ingenieursbureau Grontmij en rederij Aqualiner is de vraag voor de komende jaren dan ook: 'Hoe kom ik daar op een beetje leuke en handige manier?' Over water natuurlijk!

Grontmij en Aqualiner werken samen aan concrete plannen voor personenvervoer over water in Gelderland: OverWATER. Volgens de twee bedrijven is de combinatie logisch: Grontmij is direct betrokken bij diverse ontwikkelstudies en -projecten in de regio en Aqualiner rondt deze dagen een studie af naar de haalbaarheid van deze nieuwe vorm van openbaar passagiersvervoer in Gelderland. Een en ander in opdracht van de provincie Gelderland.

Ze kozen als startpunt voor de gedachtevorming de Rijnkade en Waalkade, waar je komend vanuit respectievelijk de Liemers en de Ooij kunt aanmeren en weer kunt afvaren. "Dat is toch veel plezieriger en rustiger dan de dagelijkse worsteling door het verkeer?"

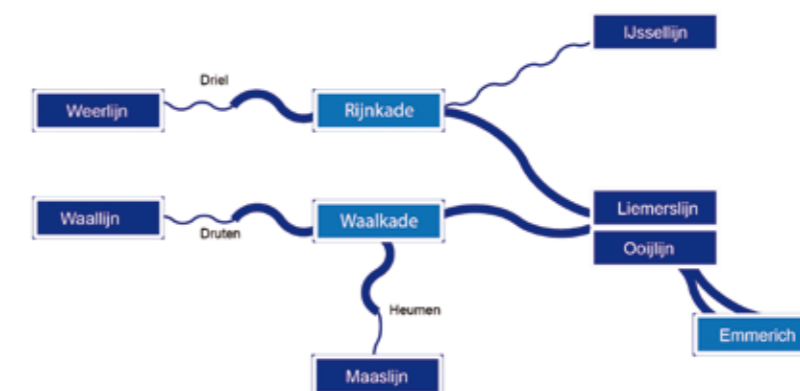

Kleine, snelle Ferry op de Seine in Parijs

Niets tegenin te brengen, tegen deze retorische vraag van Cor van der Meijden, senior adviseur Mobiliteit bij Grontmij Arnhem. De bereikbaarheid van de binnensteden is niet alleen in de Randstad maar ook in Gelderland al jaren een hot item en dat blijft het voorlopig ook. Van der Meijden: "Meestal gaan de discussies over parkeren, files, of verblijfskwaliteit versus verkeersruimte. Maar de hoeveelheid beleidsrapporten over verkeer, mobiliteit, bereikbaarheid, parkeren et cetera is inmiddels zodanig, dat je er de dijken mee kunt ophogen. Het wordt tijd de bereikbaarheidskwestie eens van een totaal andere kant te benaderen, namelijk vanaf de waterkant. Veel regionaal verkeer van en naar de centra van Arnhem en Nijmegen vertrekt ook van een plek aan de rivieren. De route is dan: dorp uit naar snelweg, aansluiten in file op hoofdwegennet en stad doorworstelen naar plek van bestemming. Je bent bijna gek als je niet de boot neemt als die klaar zou liggen, en waarop je rustig mobiel kunt bellen of wat vooruit kunt werken op je laptop."

Besparing reiskosten personeel

"Voor kantoren, bedrijven en instellingen die op loop- en fietsafstand van de kades zitten, kan OverWATER zeer interessant zijn", voorspelt Van der Meijden, "omdat ze er fors mee besparen op de autoreiskosten van het personeel. En het is goed voor hun imago, want het worden innovatieve boten die varen op duurzame brandstoffen zoals vloeibaar gas (LNG) en waterstof, als ze al niet op elektriciteit gaan varen. Je zou bijvoorbeeld een pilot met bedrijven en overheidsinstanties kunnen organiseren voor werknemers die in principe met de boot naar hun werk kunnen. Kansrijke trajecten daarvoor zijn Druten-Nijmegen, Tolkamer-Arnhem en zelfs Grave-

Het OverWATER-netwerk (concept) voor woonwerk- en toeristisch openbaar vervoer over water

Cuijk/Heumen-Nijmegen, alhoewel we hiervoor bij de buurprovincies Brabant en Limburg moeten zijn. Er is al geopperd een watershuttle in te zetten bij Schuytgraaf Arnhem en bij Waalsprong Lent."

Hoe rendabel kan OV over water eigenlijk zijn? Aqualiner-directeur Gerbrand Schutten, die al ruim tien jaar met dit bijltje hakt: "Na tien jaar exploitaties tussen Dordrecht en Rotterdam/in de Drechtsteden en tussen Velzen en Amsterdam is onze ervaring dat OV over water een welkome aanvulling is in mobiliteitsland. De Waterbus in Dordrecht bijvoorbeeld vervoert twee miljoen reizigers per jaar en heeft een geweldige uitstraling in de regio, ook toeristisch (*). Opvallend is overigens dat na enkele jaren van stabilisatie er ook op veel nieuwe locaties interesse bestaat voor snelle veerdiensten."

Een business case voor het OverWATER-project in onze regio is voor de initiatiefnemers een onderdeel van het totale voortraject, dat met grote zorgvuldigheid moet worden uitgewerkt. Schutten wil vooralsnog iets anders onder de aandacht brengen: "Ik merk dat overheden OV over water vaak op alleen de kosten beoordelen en minder op de neveneffecten. OV over water is een noodzakelijke faciliteit, zoals een fietspad of een brug, om locaties te verbinden en aan weerszijden economie en leefbaarheid op peil helpen brengen of te houden."

Schutten legt uit: "Bestuurders denken vaak meteen aan kostbare snelle schepen en ingrijpende exploitatiemodellen, zeg maar een nichemarkt. Begrijpelijk, want niet alle diensten zijn succesvol gebleken en op verschillende trajecten is de kostendekkingsgraad lager dan binnen het gemiddelde streekvervoer. Het is overigens de vraag of je de kosten en baten daartegen af moet zetten."

Intussen zijn er ook kleinere schepen in de OV-vaart. En heeft Aqualiner nu een kleiner type snel vaartuig voor vijftig passagiers en twintig fietsen in ontwikkeling. "Een type dat sinds een jaar ook op de Seine in Parijs vaart."

Vergaderen op de boot

Schutten en Van der Meijden benadrukken dat een snelle ferry veel meer is dan een veerpont. De ferry's zijn dusdanig comfortabel dat ze ook voor andere doelgroepen dan de forens,

scholier of recreant geschikt zijn. Schutten: "In Rotterdam wordt het schip regelmatig ingezet voor besloten vervoersactiviteiten zoals vergaderingen. Verhuur in de dal- of avonden levert een positieve bijdrage aan de exploitatie. Los een ingewikkeld probleem op in de tijd van een retourtje!"

En zo kunnen Schutten en Van der Meijden meer concepten bedenken, zeker in de stadsregio met zijn toeristische top-attracties. "Dwaze' ideeën zoals met de boot naar de Bijenkorf of naar de Nijmeegse Vierdaagse, bijvoorbeeld. Dat maakt OverWATER ook tot een recreatief vervoermiddel dat de stadsregiogemeenten met elkaar verbindt. De fiets kan eenvoudig mee aan boord", aldus Van der Meijden.

Aqualiner en Grontmij willen bij de ontwikkeling van dergelijke vervoersconcepten ook andere organisaties betrekken die willen aanhaken bij het initiatief. Voor de financiering zijn Grontmij en Aqualiner nu in gesprek met potentiële subsidiegevers en partners.

Hoewel Schutten en Van der Meijden het liefst morgen al de eerste ferry zien afvaren, zijn ze realistisch genoeg om te weten dat de uitwerking van vervoersconcepten, de marktverkenning en stapsgewijze introductie een proces van jaren is. "Maar de tijd wordt er langzamerhand wel rijp voor", merkt Van der Meijden. "Kijk ook naar de gemeente Arnhem die overweegt de lage Rijnkade ten oosten van de John Frostbrug tien meter landinwaarts te verleggen. Bedoeld voor een dubbele rij cruiseschepen - en dat is weer goed voor het toerisme - maar er is vast ook ruimte voor de ferry's van OverWATER."

(*)

In november won de combinatie Aqualiner/Doeksen de aanbesteding (van provincie Zuid-Holland) Waterbus Dordrecht-Rotterdam. Het gaat om een contract voor de komende twaalf jaar.

www.grontmij.nl
www.aqualiner.nl